

Když promluví hrníček od babičky

*Rozhovor s lektorem semináře Paměť věci
Štěpánem Gajdošem*

Co bylo prvotním impulzem pro vytvoření semináře objektového divadla? Inspirovala vás nějaká konkrétní zkušenost nebo třeba jeden specifický předmět?

Ten impulz je vlastně dlouhodobý. I když nedělám výhradně objektové divadlo, díky studiu na katedře alternativního a loutkového divadla jsem se vždy zaměřoval na práci s objektem, materiálem a loutkou. Je to něco, co mě provází všemi projekty. Tento workshop tedy není první: vlastně se to téma přelévá a vyvíjí. Už je to asi třetí podobný workshop a pro mě je to skvělé, protože si mohu ověřovat, co funguje, a zkoušet nové věci. Není to jednorázová akce. Učil jsem na Jiráskově Hronově, dělal workshop pro Vzlet a teď chystám inscenaci pro Studio 60+ v Huse na provázku, která bude také objektová. Je fascinující sledovat, jak na podobná zadání přicházejí od různých lidí úplně nové a jiné impulzy.

Na semináři se zabýváte objekty a jejich příběhy. Co je nejtěžší na tom, přenést „paměť“ věci do divadelního jazyka? Jak vdechnout předmětu život na jevišti?

Podle mě je to uvěřitelnost. A to sis možná dnes na cvičení zažil. Uvěřitelnost ale nemusí nutně znamenat realitu nebo skutečnost. Může to být i totální fikce, fantazie, ulítlost. Jde o to, abych já jako divák chtěl jít s tím příběhem, aby mě to vtáhlo.

Dělali jsme třeba v Srbsku inscenaci o objektech vytažených ze dna Titaniku. Zkoumali jsme, jaký příběh v sobě nese předmět, kdo ho vlastnil před katastrofou a co se s ním stane, když je po sto letech vyloven. Snažili jsme se nalézt fiktivní příběhy, které by ty věci mohly vyprávět, ale museli jsme to udělat tak, abychom jim sami byli schopni uvěřit. Aby nás donutily je sledovat.

Věnujete se také loutkovému divadlu. Kde přesně leží ta tenká hranice mezi objektem, rekvizitou a loutkou? Kdy se z obyčejné věci stává postava?

(Smích) To je velká teatrologická otázka, kterou jsme na DAMU řešili několik let. Pro mě osobně ten přerod nastává ve chvíli, kdy se předmět začne oživovat, personifikovat. Nemusí se z něj nutně stát človíček s očima. I samotný ožvlý krýgl už je pro mě spíš loutka. Naopak pokud ten krýgl jen vezmu a zkoumám jeho vlastnosti, jaký má zvuk, že je z určitého materiálu, že do něj můžu něco nalít, tak se pohybuji v mantinelech objektového divadla.

Jaký typ předmětů nebo materiálů je pro vás nejmýslivnější? Je to něco konkrétního, nebo spíše materiál samotný?

Spíš materiál. Strašně rád pracuji s vodou, protože umí neuvěřitelné věci. V jedné inscenaci jsme mrazili vodu a mokré oblečení, které si pak herci oblékali, což je nutilo k velmi specifickému pohybu. Nebo v jiné inscenaci pracujeme s třtinovým cukrem, tavíme ho na karamel, děláme z něj cukrovou vatu. Takže za mě to není o tom, že by byl nejlepší tenisový míček, ale spíš mě baví zkoumat možnosti a fyzikální schopnosti samotného materiálu.

Žijeme v konzumní společnosti, která nás zahlcuje předměty. Nemyslíte, že jsme kvůli tomu zapomněli vnímat jejich příběhy a jejich „duši“?

Myslím, že nostalgie a příběhy jsou s věcmi spojené pořád. Ale mám takovou teorii: právě proto, že dnes je

Rozhovor pokračuje na straně 20

Bitchcraft, Olomouc: Ani tak nehoří

Nechceme nic vysvětlovat

Rozhovor s e souborem Bitchcraft

Na začátek klasická otázka: Jak jste jako soubor vznikly, jaká je vaše dynamika a jak dlouho spolu tvoříte?

Vznikly jsme vlastně loni. Naše první společná inscenace se zrodila pro divadelní přehlídku POSED ve Svitavách, kde bylo pro daný ročník téma surrealismus a dadaismus. Původně jsme pracovaly v širším kolektivu, kde byli i kluci, ale postupně se z toho přirozeně vyčlenila čistě ženská skupina – a náš Tomáš (*smích*). Takže jako soubor v této sestavě fungujeme zhruba první rok a toto představení je naše společná autorská prvotina.

Co se týče naší dynamiky, nescházíme se pravidelně každý týden, ale pracujeme spíše formou nárazových soustředění, kde se do tvorby plně ponoříme.

Hned s prvním projektem jste se tedy pustily do surrealismu, což je poměrně odvážné. Zmínily jste, že představení vznikalo velmi intuitivně. Můžete popsat, jak ten váš tvůrčí proces konkrétně probíhal?

Bylo to odvážné, ale zároveň to byla asi nejlepší možná volba. Surrealistické téma nám poskytlo obrovskou tvůrčí volnost. Všechno to odstartovalo právě zadání přehlídky. Napsala jsem do naší skupiny: „Hej, je téma dadaismus, koho to zajímá?“ A ozvaly se holky. Věděly

jste tedy, že nás tohle téma spojuje. Začaly jsme sbírat vizuální inspiraci – obrázky, hlavně přes Pinterest, které v nás rezonovaly.

Na prvních zkouškách jsme si o těchto obrazech povídaly a postupně z nich skládaly jakousi obrazovou mozaiku. Místo abychom dlouho teoretizovaly, šly jsme velmi rychle do prostoru a zkoušely ty obrazy rozehrát fyzicky. Hodně jsme improvizovaly.

Vzaly jsme rekvizitu, třeba gumové rukavice nebo silonky, a zkoušely, co s ní v dané situaci dělat. To, co z improvizací fungovalo, jsme si nechaly a dál s tím pracovaly. Byl to opravdu proces tvoření za pochodu, kde jsme se nebály věci měnit a objevovat nové cesty.

Vaše představení na nás působilo velmi slovansky, nejen kvůli práci s folklorem, ale i v kontextu českého surrealismu – viděli jste tam ozvěny Věry Chytilové nebo Jaromila Jireše. Jaký je váš vztah k těmto tradicím a jak se to propadlo do vaší práce?

To je skvělý postřeh. Všechny pocházíme z Hané a z poměrně tradičního, křesťanského a skautského prostředí. Folklor a tradice jsou tedy přirozenou součástí našich životů. Nebyl to ale vědomý záměr ve stylu: „Vezmeme folklór a budeme ho dekonstruovat.“ Spíš to z nás organicky vyplynulo. Témata jako svatba, první menstruace nebo skautský slib vnímáme jako silné iniciační rituály, které se do naší tvorby promítají. Představení tak vlastně vychází z toho, kým jsme a co žijeme.

Je to naše potřeba se k těmto tématům nějak vymezit, vyjádřit se k nim nebo je zkrátka jen zrcadlit. A jazyk, který jsme pro to zvolily, je divadlo.

Často zmiňujete, jak je pro vás důležitá individuální interpretace. Jste ale vy jako tvůrčí tým sjednocené ve vnímání jednotlivých obrazů, nebo si je každá vykládáte trochu jinak? A jakou roli v tom hraje divák?

Myslíme si, že máme společné jádro, ten základ, ze kterého vycházíme, protože sdílíme podobné zázemí. Ale konkrétní interpretace jednotlivých obrazů má každá z

Surreálná krajina ženského světa

Skupina kolem Mohrových reprezentuje to, čemu v hantýrce říkáme „divné divadlo“. Je to vizuálně a zvukově působivé, ale nikdo tomu moc nerozumí. Prostě typ postmoderního divadla, které do sebe pohlcuje spoustu vlivů, ať už z kultury, ale také sociologie, psychologie atd. atd. A zároveň odkazuje na spoustu fenoménů ze světa tradičního folklóru a také pop-kultury, vůči kterým se výrazně vymezuje. Analyzovat takové dílo, pokud zrovna nejste naladěni na úplně stejnou vlnu a nesdílíte stejnou soustavu kódů, je dosti obtížné. Nicméně, ono prvoplánové nepochopení má jistou výhodu, můžete si viděné interpretovat s obrovskou svobodou a podle vlastní fantazie. Jestliže se skupina, která si dala název Bitchcraft, což samo o sobě zní dosti provokativně, dala v anotaci slyšet, že se jedná o poetický manifest ženskosti, bitches (což pro mě samo o sobě evokuje jisté patetické prohlášení, které ve spojení s dovětkem signalizuje jeho okamžité shození), přece jen to divákovi ukazuje určitý směr, kudy se v uvažování o inscenaci ubírat.

Vzhledem k tomu, že obsahuje minimum slov, ale zato vydatnou dávku profláknutých hudebních odkazů, které záměrně ničí zvukovou distorzi, sama pro sebe si nazývá tento tvar pohyblivou instalací. Na počátku se ocitáme v prostředí, které může svou zdánlivou starodávnou idylou (pomalé věšení prádla na šňůru), v doprovodu známé lyrické písně z Balady pro banditu) mást.

nás trochu jinou. Kdybyste se zeptali na jeden konkrétní moment, asi by každá odpověděla něco odlišného.

A co je na tom nejlepší, ty významy se neustále vyvíjejí a nabalují. Hrály jsme to zatím jen párkrát, ale po každém představení následuje diskuze s diváky a porotou. A po každé v tom díky nim objevíme něco nového. Bohatě to. S každým dalším pohledem, s každou novou interpretací od diváků se to dílo stává komplexnějším i pro nás samotné. Diváci jsou vlastně spoluvůrci, i když si to možná neuvědomují. Rozšiřují svět toho představení a neuvěřitelně ho obohacují.

Lucia Jacková a Diviš Novák

Teprve disharmonie v písni a postupné proměny protagonistek nám napoví, že tohle slouží jen jako základna či odrazový můstek k čemusi naprosto jinému. Jedna z dívek se zdoluhavě, až obřadně obléká, navléká si tmavou podkolenku a botu, zatímco druhou nohu nechává bez podkolenky. A následuje řada obrazů, mnohé z nich zjevně odkazující k literárním či dramatickým postavám. Můžeme je brát jako dílky puzzle, které mohou či nemusí dávat smysl. V jednotlivých obrazech tak můžeme skrze postavu Madony s nehybnou tváří (?), vynořující se zpoza krajového závěsu pod stolem, vyzorovat náznaky jistých životních rituálů: svatba, manželství, porod, mateřství, ale také nejružnější proměny, ať už jde o naprosté vymazání ženské identity nasazením punčochy na hlavu a obličej a až urážlivě potupně namalování úst rtěnkou na tuto masku, či genderovou proměnu v hrdiny, kteří přísluší mužskému rodu.

Se všemi protagonistkami se nakonec setkáme v závěru, když se zatáhne rudá opona, na předscéně, kde jejich vzhled evokuje třeba Krakonoše nebo d'Artagnana, který/á nás pozdraví výkřikem Jeden za všechny!

Jana Soprová

A pak jí rtěnkou přikreslili knír

Inscenace *Ani tak nehoří* na diváka nečeká. Útočí. Hned v prvních vteřinách namíří jedna z akterek na publikum modré plastové rukavice jako dva kolty a není pochyb, že jsme vhozeni doprostřed horečnatého snu. Je to vizuální anarchie, jakou by s potěšením režírovala Věra Chytilová: surrealistický manifest, který si bere na paškál ženství se vši jeho surovostí, mytologií i bolestí. Tvůrci přiznávají techniku, jeviště je ohraničeno jen reflektory a ovládací pult je součástí scény, čímž vytváří dojem uzavřeného, soběstačného vesmíru. Právě proto však diváka lehce popíchne, když tato jasně nastavená pravidla občas ztratí na důslednosti a aktéři mizí do tradičního zákulisí, jako by se na chvíli zapomnělo na hranice světa, který byl tak pečlivě vymezen. Přesto se toto jeviště stává plátnem pro sérii dadaistických výjevů, které fungují spíše jako vizuální básně než souvislý příběh.

Jeden z ústředních obrazů, který se zářívá pod kůži, je žena pohlcená krajovou záclonou. Lapaná v domesticitě, připomínající trpící madonu pod oltářem domova, se neúspěšně snaží vymanit. Když se jí to konečně podaří, jsou to právě bílé holínky, které prorazí na povrch. Symbol nevinnosti, nebo snad drzého vzdoru? Tato dualita prostupuje celou inscenací. Muž, doposud vnější aktér u ovládacího pultu zasahující pouze hudbou, vstupuje do obrazu, aby si prutem ulovil svou manželku. Tím, že opustil svůj post, však uvolňuje centrum kontroly, kterého se chopí jiná žena.

Spojícím prvkem, který pulzuje celou inscenací jako tepna, je barva červená. Je to barva síly, vzpoury, tělesnosti i zranitelnosti. Objeví se v gestu, kdy jedna z žen plynule sundá červené nohavičky z ruky a nasadí je na nohy druhé, subtilní a přesto úderný odkaz o menstruaci a sdílené intimitě. Červená je i rtěnka, nástroj krásy i násilí. V jedné z nejsilnějších scén je ženě s tváří zakrytou silonkou brutálně namalován úsměv, mrazivý komentář k nucené zdobnosti. A právě červená je nakonec i opona, která se na konci zavírá za finálním, provokativním obrazem, a stává se tak tečkou za celým krvavým, živoucím "manifestem".

Inscenace skvěle pracuje s folklorními motivy. Slyšíme ozvěny slovanské svatby, vidíme krájení jablek. Nejde ale o nostalgickou oslavu. Tvůrci drze vykrajují z tradice její krásu, ale zároveň ji zbavují nánosu kliše a sentimentu.

Vrcholným a nejdůležitějším gestem je příchod samotné Matky přírody za doprovodu písně z Krakonoše. Archetyp ženské síly, který si patriarchát často přetváří v mužského hromovládce. Těto majestátní postavě je pak rtěnkou přikreslen knír. Symbol ženské krásy je použit k vytvoření mužského atributu na tváři zosobněné ženskosti. V tomto jediném gestu se zračí celá podstata inscenace: je to hra s identitou, zpochybnění rolí a drzá proklamace: „Jsem otec, matka i syn.“

Inscenace je v konečném důsledku cvičením v divácké interpretaci. Záměrně rozbíjí narativ na fragmenty a místo příběhu nabízí symbolickou koláž. Nejde o to, abychom pochopili, ale abychom cítili. A ten pocit směsice fascinace a zneklidnění, je právě tou výpovědí, která po představení zůstává a nutí k přemýšlení.

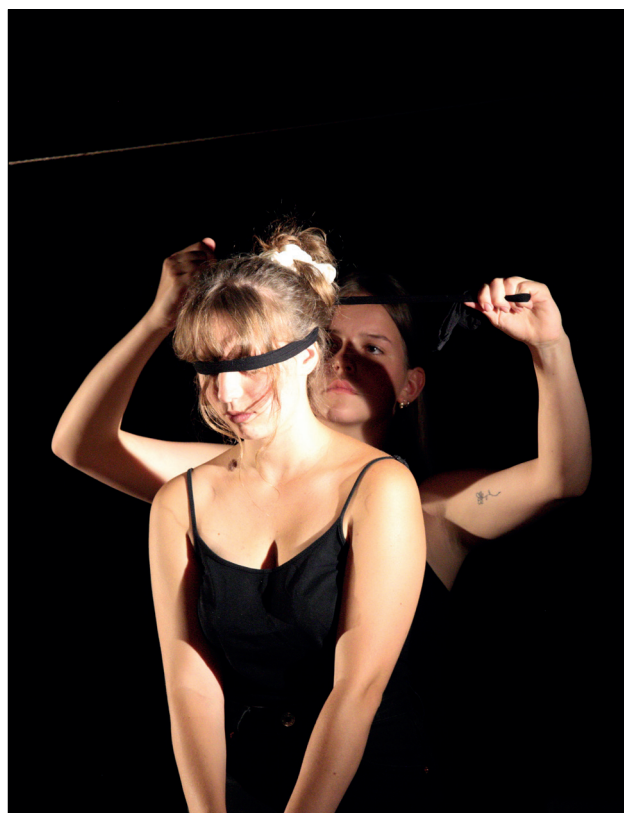
Diviš Novák

Vytrženo z diskuse

- Byla to zajímavá audiovizuální podívaná, líbilo se mi propojení scénografie a kostýmů přes barevnost, byla jsem zmatená, ale odešla jsem spokojená
- Je to první inscenace, která mě nutila hodně přemýšlet a rozklíčovat
- Oceňuju hudební stránku a líbilo se mi, jak na jevišti byl počítač a mix, bylo to surové
- Zvuková stránka byla zajímavá, viděli jsme na jevišti zvukovou režii, ze zvuku se stala postava, přemýšlel jsem, co vyjadřuje, na nic jsem nepřišel, ale líbilo se mi to
- Nepodařilo se mi najít klíč, byly to pro mě obrazy
- Jsem ohromená surrealistickým zážitkem
- Pomohl mi program, ve kterém se píše o manifestu ženskosti, hledal jsem tam různá ženská témata
- Líbila se mi scéna s vdanou mladou paní, která na zádech nese svatbu a ožírající se chlapy, bylo to téma celého představení
- Tomáš Žižka: Na začátku dostáváme jasnou zprávu, že jde o hru o jablko. Představení jsem četl jako pokračování revolty, ukázkou jiných modelů a rolí. Líbila se mi rytmika a různé dynamiky představení. Všiml jsem si duality role zvukaře, který se vyměnil za zvukařku. Byla to velká krásná poetická a hudební feérie a pro mě zážitek.
- Štěpán Pácl: Užíval jsem si tematickou rovinu osvobození a boje proti kýči a falešnému sentimentu. Šlo o svobodu toho, že můžeme být třeba mušketýrem nebo čímkoli. Herečky zároveň nechávaly situace skvěle doznívat. Zároveň jsem měl pocit, že nechtějí moralizovat. Bylo to pozvání do drzého prožívání skutečnosti. Druhá rovina, kterou jsem si užíval, byla divadelní. Nápady volně vyvěraly, ale cítil jsem také velkou disciplínu, prostředky byly vědomě volené, nebyla tam žádná nahodilost. Zajímavé bylo, jak byl vymezen prostor, i světlem. Mrzelo mě jen to, že představení nebylo třikrát delší.
- Petr Váša: Je zajímavé, když vidíme, jak účinná může být práce s kontrastem. Kompozice představení s neočekávanými zlomy způsobila, že mi přišlo, že trvalo jen deset minut. Na Moravě mě velmi baví trend hanobení folklóru, který je živý hlavně na Hané. U vás nebyl povrchní, ukazovali jste přeslazený sentimentální folklór, ale zároveň jste přiznávali patriarchální rovinu. Tématem byla svoboda, schopnost drze se postavit a říct: tady jsem.
- Soubor: Jsem ráda, že se na rozboru mluvilo o svobodě interpretace, jak se na témata dívám, jak je čtu, jak ke mně promlouvají. Téma nemáme úplně konkrétně pojmenované, snažili jsme se do představení dostat volnost.

zapsal David Slížek

Kuloáry

náhodně odposlechnuté, neautorizované, z kontextu vytržené a povážlivě zohýbané věty diváků

- Ono spíš hoří, než nehoří.
- Olomouc je líheň studentských divadel, které za to stojí.
- Ku.da!
- Toho Donutila teď nevyženu z hlavy...

KUKačky, ZUŠ Štítného Praha 3: Zatřes hruškou

O sourozence jsme si házeli kostkou

Rozhovor se souborem KUKačky

Změnili jste od krajské přehlídky název? A víte, že Shakespeare by se spíš přeložilo jako „zatřes kopím“, než „zatřes hruškou“

- My tomu mezi sebou pořád říkáme Shakespearoviny, někdy to i píšeme do závorky za název. A s tím kopím to víme, ale nám se líbila hruška. On to byl taky nějaký virál, tím je to možná inspirovaný.

Vnímám jsem to tak, že jste možná inspirovaní gifovou kulturou.

- Jsou to takové živé obrazy, s tím v dramátku pracujeme od malička. Je to prostě podle mě nejrychlejší forma, jak něco popsat, aniž bychom to rozehrávali celý. - Snažili jsme se o zkratku, ale ne jenom živýma obraza ale i tím zastavováním děje. Třeba u posledního souboje s Laertem je to úplně šílená zkratka.

Dalo by se říct, že vaším cílem tedy bylo udělat Hamleta v kostce?

- Celého Shakespeare v kostce. Chtěli jsme vybrat nějaké známější hry nebo hry, které nás zajímaly, a hledat mezi nimi spojitosti. Je tam mnoho věcí podobných a bylo fajn si v tom udělat pořádek. - Já jsem to učila mladší segru na test.

Kdy jste se poprvé dozvěděli, že existuje nějaký Shakespeare?

- Poprvé se s tím prostě setkáte ve škole. Učitelé z toho dělají strašnýho strašáka: „To je fakt těžký, u maturity to nezvládneš.“ Ale když jsem si pak kvůli tomuhle představení reálně knížku otevřela a četla třeba *Hamleta*, tak to vlastně vůbec tak strašný nebylo, četlo se mi dobře, bavilo mě to. - Nebo se na to odkazují různé filmy. Třeba *10 Things I Hate About You* tím bylo inspirovaný. Koukala jsem na ten film s mamkou a ona mi říkala, že to je podle hry, kterou napsal Shakespeare. - Přesně, já jako malá koukala na *Romea a Julii*. V popkultuře je Shakespeare jakoby všude.

V program je napsáno: režie Sobková a soubor. Jak tahle práce probíhala?

- Dlouho (*smích*) Rozdělili jsme si, kdo bude číst jaké hry od Shakespeara. A pak jsme je zpracovávali a hledali části, které nás nějakým způsobem oslovily. Nešli jsme přímo po tom, co každý zná – třeba balkonová scéna Romea a Julie. - Je to tak, ale připadá mi, že ten text přicházel až potom. Nejdřív vznikaly scény a pak jsme k tomu přidávali text. Něco jsme se i přepsali do naší řeči, protože Shakespeare má svůj specifický styl psaní.

Řešili jste i různé překlady?

Ano – hlavně Hliského. Používali jsme i text *Haprdáns* (autorský dramatický text Ivana Vyskočila, pozn. red.). Každý ten překlad to vidí jinak, je na každém, co si najde mezi řádky. Řešili jsme třeba, jaký máme vztah ke Gertrudě.

Jaké pro vás bylo si ty postavy vybírat?

O sourozence jsme si házeli kostkou. Že to bude Tonda, jsme věděli od začátku, ale vybírali jsme pro něj ségru. Jinak jsme se dohodli, střídali se ve čtení, střídali se v etudách a pak se to nakonec nějak ustálilo. Někdy i z praktických důvodů, podle toho jak se stíháme převlékat, ale nejenom to.

Jan Mrázek

Nerovný boj se čtyři sta let starým autorem

Divadelní soubor KUKačky ze ZUŠ Štítného se v současnosti s pedagogickým vedením Ivany Sobkové pustil do průletu dílem Williama Shakespeara. Široký materiál témat Shakespeareových her je převeden do skečovitě formy, aniž by byl banalizován. Zaplať pánbůh – ethos tohoto nesporně geniálního klasického tvůrce čas od času zláká nějaký amatérský soubor k tomu utkat se s ním na jevišti. Bývá to nerovný boj. Inscenátoři se většinou pobíjí mezi sebou a sám přes čtyři sta let mrtvý autor na to shovívavě shlíží, nedobyt a nezraněn. O to inscenovat celý komplexní oblouk Shakespeareova dramatu už se podle mě drahně let žádný amatérský soubor ani nepokusil, častěji vidáme právě výběry z různých scén, crossovery nebo autorské inscenace na Shakespeareovi založené. Považuji to za čestnou cestu. Metodika dramatické výchovy nabízí prostředky, jak skrze divadelní zkratku vytvořit tvar, ve kterém mohou být hráči autentičtí a vypovídající, aniž by ovládali řemeslo onoho „profesionálního“ herectví. Byť s příchodem vlivů performativity do mladého divadla a z mého pohledu stále rostoucí osobitostí a vědomé práce s jevištní přítomností nastupující generace, stále v koutku duše čekám na tvůrce, kteří zpracují Shakespeara nezkratkovitě, ale v plné komunikaci s hloubkou jeho textů.

To je ale jiný příběh – soubor KUKačky zvolil z mého pohledu estetiku inspirovanou kulturou gifů a internetových memes, což se projevuje pohybovými pasážemi, ve kterých je pro mě divácký zážitek nejsilnější. Ve vykonání mnohdy i velmi drobných pohybů jsou všichni hráči přesní a v komunikaci s hudbou, vytvářejí estetiku, která je přesvědčivá, současná a neotřelá. Rovněž divadelní oblouk pro mě funguje, kromě závěrečné pointy („Nedělej Laerta!“), ke které bych asi potřeboval pečlivěji vybudovat linku s klukem na telefonu, a kromě některých oslích můstků, takových dad jokes.

Divadelní tvar nás směřuje spíše k souvislostem mezi dramaty, racionalizuje a tím vlastně emocionalitu příběhů paradoxním způsobem zpřítomňuje více, než kdyby nám herci ony emoce chtěli sami zahrát. I ono herectví v rozehraných situacích je skečovitě, i když bych řekl že o poznání méně přesné než v pohybových částech. Jistě zastavení nebo gradace, ve jménu dynamiky a lehkosti, těmto scénám přecjen chybí. Scéna „Jdi do kláštera“, by

nabízela prostor se přes onu skečovitost dotknout i skutečně živé emoce, kdyby v ní k nějakému zastavení došlo. A opět, nikoli psychologickým herectvím, ale pouhým vytvořením napětí.

S tím souvisí i oblast, ve které bohužel přecjen starý Willy válkuje soubor na celé čáře, a sice text a jeho přednes. Dílem to asi bylo i energií prvního představení, dílem to ale považuji za neuchopené. Text tří čarodějek z Macbetha v překladu Martina Hilského není ničím více než zaklínadlem k tomu, aby se odehrála magie, a nejen ta příběhová, čili věštění Macbethovi, ale i ta divadelní, spočívající v síle slova a jeho zvучnosti. Zaklínadla nebyla vyslovena tak, aby se nás dotkla, s péčí o každé slovo, spíše přeshuměla a magie se tak nekonala. V kontrastu k přesnosti pohybu byla nepřesnost práce s hlasem a artikulací mrzutá.

Obecně mi připadalo, že repríza, kterou jsem viděl dnes, se poněkud neodpíchla od země, zároveň však pro mě inscenace nese kvality, které ke mně i v případě slabší reprízy promlouvají.

Jan Mrázek

Postřižiny ze Shakespeara

Alžbětinského barda si už vzaly na mušku tisíce souborů. Některé se snaží interpretovat jeho texty v celku, jiné si z něj vybírají jen střípky, které skládají do mozaiky. A je tu *Shakespeare stokrát jinak, Shakespeare ve 120 minutách*, Shakespeare dekonstruovaný a znovu složený do podivných tvarů. A pak je tu samozřejmě i Shakespeare jako povinná četba s nutností naučit se nazpaměť obsahy, jak je kdosi stručně napsal, a kdosi jiný opsal.

Shakespearovská variace *Zatřes hruškou* souboru KUKAčky ze ZUŠ Štítného z Prahy 3 v názvu představení odkazuje k možnému překladu jména Shakespeare (Shakespeare), a jako základ svého představení na prázdnou scénu uvádí sourozeneckou dvojici – ona má následující den psát písemku “z Hamleta”, a on – starší a znalejší – bratr se rozhodne jí s učením pomoci a do vztahů v Hamletovi i celém příběhu ji zasvětit. I on má ovšem ve znalosti Shakespearových her jisté mezery (kdo se v tom má vyznat, když ty zápletky jsou si tak podobné!), a tak do světa dneška vstupují trochu zmateně stíny postav z alžbětinské doby, ať už v podobě tanečnicků (kteří vytvářejí v ději příjemná taneční intermezza), tak jednotlivých postav. Je sice asi dáno počtem mladých žen a mužů v souboru, že mnohé z mužských rolí včetně Hamleta hrají dívky, ale zároveň to do jisté míry tvoří odkaz k dávným dobám, kdy i ženské role hráli muži, ale i k současnému gender-blind trendu v Anglii (což znamená, že se mažou rozdíly v pohlaví herců a hereček, herectvo je obsazováno libovolně, aniž by to něco nutně muselo znamenat).

V průběhu celého představení se tedy střídají scény ze současnosti, kdy se bratr snaží rozmotat shakespearovské zápletky, sestra jej poslouchá jen napůl, neboť právě řeší svého přítele, a pak jsou tu postavy z her, které sem vstupují s útržky situací i notoricky známých vět. A tak se tu objeví postavy nejen z *Hamleta*, ale i *Macbetha*, *Romea a Julie* či *Snu noci svatojánské*. Chvillemi se oba světy prolnou, ale jen tak lehce, náznakem, takže si myslím, že ta propojení jsem si možná dosazovala spíše já sama (mj. se tu nabízí paralela sourozenců Ofélie a Leara z Hamleta se současnými sourozenci).

Silnou stránkou souboru je, že do svých inscenací zařazují příjemné pohybové variace, a taky v této inscenaci právě taneční vstupy vnášejí do představení hravou renesanční

atmosféru, mnohem více než shakespearovské postavy. Mohla bych se domnívat, že tento shakespearovský digest je otevřením brány k alžbětinskému klasikovi, ale nemusí to tak být. Pro mladé lidi, kteří nejsou s příběhy a zápletkami Shakespearových her seznámeni, naopak může dojít ke zmatení a nejistotě, jak to vlastně celé je. Tomutu neporozumění nahrávají totožné či podobné motivy v různých hrách (za všechny např. zjevení duchů či nadpřirozených bytostí).

V každém případě se ovšem jedná o zajímavě pojaté představení, které může být především pro mladé lidi zajímavým zážitkem a inspirací.

Jana Soprová

Vytrženo z diskuse

- Neznám Hamleta a celkově ani Shakespeara. Stalo se mi to, že jsem byl přehlacený informacemi, měl jsem v tom hrozný guláš.
- Líbil se mi pohyb, hlavně scéna se stolem, vidličkou a nožem.
- Líbila se mi vizuálnost, sladění částí oblečení. A také pohybová část, například souboj kámen-nůžky-papír.
- Báł jsem se, že když Hamleta bude hrát holka, bude to blbé, ale tady mi to vůbec nevadilo.
- V dějinách hráli v divadle dlouho ženské role výhradně muži, tady bylo hezké, jak to otočili.
- Líbila se mi stínohra a mrzelo mě, že netrvala déle.
- Připomnělo mi to, jak se u nás na škole špatně učila literatura.
- Petr Váša: Nejvíc se mi líbilo, že to je renesanční představení. Slovo, obraz a pohyb se vzájemně doplňují, spojují se v různých kombinacích, jednou je důležitější to, jindy ono. Jedinou nevýhodou je artikulace v řadě veršovaných pasáží. U podobného textu je škoda každého slova, které plně nezazní.
- Tomáš Žižka: Představení mi přišlo jako urychlovač vzdělání. Rámec mě trochu zklamal, čekal jsem něco víc než zkoušku, čekal jsem, že se odehraje vznešenější model. V Praze na Štvanici pravidelně probíhá festival VILOmeniny, kde se hrají tyto urychlovače pro středoškoláky. Tam by se představení hodilo.
- Štěpán Pácl: Představení jsem viděl v Mostě, kde bylo hodně čerstvé, těsně po premiéře. Dnes byla řada věcí vylepšená, děkuji za to. Nabízí se ale: Macbeth a Hamlet mají společné situace, jako je třeba sen, je to téma, které se u Shakespeara opakuje. Způsob, jak téma zpracovat, je zmatek zjevit a dohrát jej. Zmatek se tady ale nehraje jako téma. Kdyby šel soubor tímto směrem, nebyla by to pak jen Wikipedie, ale skutečné setkání sourozenců s divadelními postavami.

zapsal David Slížek

Kuloáry

náhodně odposlechnuté, neautorizované, z kontextu vytržené a povážlivě zohýbané věty diváků

- Utekl mi význam gameshow bílé tabule.
- Krásný kostýmy.
- Ivanky rukopis byl hezky poznat
- Slušněj zmatek.
- Šejkspír na steroidech.

Divadlovádílo, Hudebně-dramatické centrum Galimatyáš Šumperk: AI Máj

Chyba není v AI

Rozhovor se skupinou Divadlovádílo

Můžete na úvod představit váš soubor? Jak dlouho spolu fungujete a jak probíhá vaše tvorba?

Jsme soubor, který funguje už několik let. Scházíme se pravidelně jednou týdně v Šumperku. Dnešní představení ale bylo trochu specifické, protože jsme nebyli v kompletní sestavě. Kvůli absencím jsme měli i nějaké záskoky, takže to pro nás byla výzva.

Kdo vás umělecky vede? Máte nějakého režiséra nebo lektory, kteří s vámi na představeních pracují?

Máme dvě lektorky. Hodně nám pomáhají, většinou přicházejí s nápady na představení, vymýšlejí témata a často i texty. Ale zároveň vycházejí z toho, co přinášíme my. Když přijdou s tématem, společně ho rozpracováváme, a z toho pak vzniká finální scénář.

Vaše hra se točila kolem umělé inteligence a jejího vztahu k literární klasice. Jak jste na toto téma přišli?

V poslední době se hodně zaměřujeme na aktuální společenské problémy. Minulý rok jsme dělali představení o tom, že mladí lidé přestávají číst knihy. Letos jsme se rozhodli pro umělou inteligenci, protože je to obrovské téma, o kterém se mluví všude. Chtěli jsme na něj nějak navázat a zpracovat ho po svém.

Proč jste si jako protipól k moderní technologii vybrali zrovna *Máj* Karla Hynka Máchy?

Chtěli jsme pracovat s nějakou klasikou. Úplně přesně si už nepamatuju, jak jsme dospěli zrovna k *Máji*, ale myslím, že velkou roli hrálo to, že je to dílo, které alespoň částečně znají úplně všichni. Je to takový všeobecně známý kulturní bod.

Bylo cílem si spíš z umělé inteligence dělat legraci? Nebo jste ji zároveň chtěli kriticky reflektovat?

Podle mě je AI i užitečná, ale my jsme se rozhodli spíš pro tu legraci. Chtěli jsme zároveň upozornit, že je důležité si informace ověřovat. Lidé někdy ztrácí kritické myšlení, kulturní přehled, protože jsou přehlčení nebo si všechno moc zjednodušují, a pak převzímou chybnou informaci bez ověření.

Zaznělo, že jste při tvorbě skutečně využili umělou inteligenci. Jak konkrétně jste s ní pracovali? Jaké zadání jste AI dali?

Ano, to je pravda. Všechny pasáže, kde mluví umělá inteligence, jsou skutečně AI.

Bylo to zajímavé. Například jsme jí dali úryvek z *Máje*, ten nejslavnější začátek „Byl pozdní večer, první máj...“ a zeptali jsme se jí, co je to za literární dílo. A ona odpověděla, že autorem je Václav Hrabě.

Ano, úplně se spletla. Takže i tenhle její omyl jsme ve hře přirozeně využili. Ukázalo to přesně tu její nedokonalost.

A jaký je váš osobní postoj? Je podle vás umělá inteligence hrozba, nebo pomocník?

Já si myslím, že je svým způsobem velmi užitečná a je to budoucnost. Problém ale vidím spíš v lidech. Často jsme líní si informace ověřovat. Když AI vyhodí takovou blbost, jako že *Máj* napsal Hrabě, lidé by si to měli ověřit. Pokud to neudělají, šíří se dezinformace.

Přesně. Chyba není v té technologii, ale v těch, kdo s ní pracují.

Lucia Jacková

Obrození

AI, téma skoro tak uchopitelné jako máslo. Všichni od něj ale máme umaštěné ruce, jeho začlenění do našich všedních dnů je totiž nyní nepopíratelné a ani pořádně nevíme přesně proč a jak se to stalo. Divadelní skupina Divadlovádídl ze Šumperku pod vedením režisérek Lucie Kučerové a Terezy Karlíkové ve své inscenaci *AI Máj* prozkoumávají tuto tematiku prostřednictvím postav úředníků rozhodujících o osudu legendární básně Karla Hynka Máchy.

V anotaci je zmíněn romantický charakter básně *Máj*, se svými oslavnými popisy české přírody a zvukomalby českého jazyka, však Máchovy verše dnes nejsou silné jen proto, že popisují měsíc nad řekou, ale proto, že poezie zůstává jedním z posledních útočišť pro hluboký, více smyslový a vnitřně angažovaný prožitek jazyka. Zároveň je dosti možné, že je výběr zrovna tohoto díla české literatury snaha poukázat na to, že v nejbližší době dojde k nové formě obrození...tentokrát ne národního.

Po vizuální stránce inscenace mě zarazila jakási disharmonie kostýmů a rekvizit. Improvizované formální úřednické oděvy jsou velmi nesjednocené, v pozadí jsou dvě „retro“ dřevěné židle a mystická entita AI je znázorněna pomocí obrazovky počítače používaný před minimálně 15 lety. Dvě slečny, představující personifikované Karel AI svými „sličnými“ charaktery dost výstižně AI znázorňují, a tak nevidím potřebu pro tak konkrétní rekvizitu. Možná se to zdají být drobnosti, ale práce s čistým listem papíru a jednoduchého rozložení jeviště evokuje snahu a minimalistický obraz. Proto tyto složky působí tak rušivě. Zároveň věřím, že vizuální sjednocení a více precizně zvolené prvky by jednoznačně zajistily větší požitek.

Úředníci dostali za úkol protřídit výběr literatury do čítanky, vysvětlit proč je zachování literárních klasik ve vyučování mladistvých důležité a měli se pokusit o vysvětlení jejich relevance v kontextu moderní doby. Paradoxní ale je, že se o nějakou inovativní interpretaci pokusilo jenom Karel AI, zatímco se úředníci ztráceli v poetismech a romantických líčeních Máje. Nacházení krásy v těchto líčeních Karla Hynka Máchy samozřejmě není problém, vůbec to není ani překvapivé, ale přijde mi, že je důležité

prozkoumávat proč se zrovna tato slova nemohou vytrátit z kulturního povědomí.

Velice mě překvapila zmínka cenzury, která v kontextu inscenace vycházela od AI, ale která ve skutečnosti v dnešním světě přichází právě od politicky radikálních, či vůči kultuře nevzdělaných, vymezených, lhostejných lidí, kteří jsou ale skuteční, a dokonce často v pozicích právě těch úředníků, kteří mají moc rozhodovat o osudu seznamů povinné literatury.

Zároveň se zamýšlím nad tím, zdali nemá náhodou co dočinění s tím, že se AI velmi rychle a účinně prosívá do lidské společnosti to, že průměrný moderní člověk vskutku leniví, ztrácí kontakt s krásou a oduševnělým charakterem nejen umění, ale samotného světa jako takového. Mezilidský komunikační prostředek jazyk, se zdánlivě stává utilitárním, digitálně roztříštěným a plochým, což v očích mnoha reprezentuje skoro až nepostradatelnost AI.

Naštěstí jsme měli v posledních dnech šanci vyzkoušet si na vlastní kůži to, že se jakýsi tvůrčí duch, touha po husí kůži, pro práci s metaforou, pro snahu přiblížit si otázky lidského prožitku ve všech svých humorných i ponurých podobách nevytratil. Dokonce jsme byli přesvědčeni o tom, že tato řízeň je v nás mladých lidech velmi přítomná, a že jsme schopni z roztříštěného, digitalizovaného světa čerpat inspiraci pro inovaci.

Lucia Jacková

Co by na to řekl Mácha?

Šumperský soubor Divadovádidlo se odvážně pustil do dosud na divadle málo frekventovaného tématu, a to umělé inteligence, která velmi razantně vstupuje do všech oborů lidské činnosti. Pokud jde o sdílení informací třeba na googlu, dozvěděla jsem se, že AI dokáže vycucat a zformulovat definice podle toho, o čem se píše na internetu. Jinými slovy, kdo nesdílí informace o sobě či o svém oboru na internetu, jako by nebyl. AI tedy dokáže být dobrým pomocníkem, ale může natropit i pěknou nepolechu. Ať už se týká nejružnějších podvodů třeba s napsáním diplomních prací, ale i zkreslených informací, z nichž vychází. Jaksi ale zapomínáme, že těmito informacemi – někdy úmyslně zkreslenými – je zásobují lidé. A v tom asi vězí největší problém, záleží, jak je položena otázka, a jaké informace jsou požadovány.

V případě představení *AI Máj* jsme konfrontováni se skupinou úředníků, resp. přizvanou komisí odborníků na literaturu, aby s pomocí umělé inteligence posoudili, nakolik je dnes relevantní starší česká literatura, která má být zařazena do čítanek. Zvoleným titulem je *Máchův Máj*, kniha, kterou ze školních let alespoň zběžně zná každý maturant. AI obsah resp. formu knihy bez citového zaujetí, velmi racionálně posuzuje podle dnešních kritérií „škodlivosti“ pro čtenáře, Logicky tedy hledá v básni neuralgické body a vydává tzv. trigger warning.

To je samozřejmě pitomost, posuzovat báseň z poloviny 19. století dle dnešních kritérií bez ohledu na dobu a okolnosti vzniku. A tak paradoxně inscenace nekritizuje prvotně práci AI, ale jejích zadavatelů, tedy nadřízených orgánů třeba z ministerstva školství. Ostatně, zprávy z USA v mnoha příkladech ukazují, že rozhodnutí o tom, co je škodlivé, a tedy odsouzené k vyřazení či vymazání, činí lidé, nikoli stroje. To vlastně přibližuje podobu dnešního světa k hrozivému orwellovskému modelu.

Ale dosti vážných úvah. *AI Máj* má být v první řadě jakousi anekdotou na téma, co by bylo, kdyby nastalo podobné posuzování knih a nebylo by soudných lidí na rozhodovacích místech, kteří tento způsob hodnocení prohlásí za zhůvěřilost a shodí ze stolu. To ostatně úředníci v představení udělají, i když je tu zároveň nahozena vize, že se AI (stejně jako v *R.U.R.*) vymkne kontrole a pojede si

podle svého... Představení je ovšem v první řadě divadlem poezie, protože Máchovy verše tu zaznívají v hojné míře. Stejně tak můžeme sledovat i další elementy divadla ve společných choreografiích i drobných scénických kouscích. Dokonce i duo AI pod názvem Karel má svůj zvláštní poetický svět, v němž se tančí po vzoru choreografií letušek vydávajících pokyny cestujícím...

Po scénické stránce si šumperští v představení vystačí s minimem rekvizit, mezi nimiž figuruje papír v kontrastu k obrazovce počítače, což je v dnešní době, kdy zanikají tištěné noviny a časopisy a jsou nahrazovány webovými a facebookovými stránkami, symbolickou předzvěstí budoucnosti. Zároveň ovšem nabízí další otázky, týkající se například vzdělávacího systému. Je ještě relevantní předepisovat středoškolákům povinnou četbu knih, který jim nic neříkají? Myslím, že ano, jen to chce navíc dobrého češtináře, který dokáže tuhle starou, nicméně zajímavou četbu přiblížit (vzorem a inspirací může být Společnost mrtvých básníků). Naštěstí – alespoň zde na přehlídce – se můžeme setkat se zvláštní sortou lidí, pro které poezie není trapnou minulostí, ale součástí života. Čtou, píšou, recitují. I když jinak, než psal Mácha. Věřme, že takoví lidé budou v naší společnosti existovat i dál. Že si přečtou i toho Máchu, a když nebudou nějakému slovo rozumět, AI jim napoví.

Jana Soprová

Vytrženo z diskuse

- Práce s papírem byla výborná, ale zároveň mi přišlo, že soubor o AI mluvil dost povrchně, nešel do hloubky. Zpráva představení pro mě byla, že by AI neměla dělat uměleckou práci, a když AI obživla, i když nebyla v zásuvce, bylo to pro mě strašení.
 - Měla jsem problém s vystupováním dvou hereček jako AI. Na Punkovém Písečku v Praze byly více sjednocené a byly si podobnější.
 - Líbilo se mi využití motivu AI, ale zvážila bych, jestli je vhodná použitá hudba
 - Líbilo se mi, jak se kloubily dvě věci, které jsou pro soubor asi aktuální. Kladla jsem si otázku, co bylo pro soubor hlavní téma.
 - Líbila se mi symbolika s papírem, jak se po papírech šlape, jak si je AI sama sbírá a podobně, jen škoda, že herečky hrající AI by nebyly víc synchronizované.
 - Bylo tam i téma, jestli je legitimní krmit AI díly autorů, ke kterým nemá autorská práva.
 - Tématem byla povrchnost AI, která neumí jít do hloubky.
 - Důležité bylo, jakou otázku AI kladli, už v tom byl podle mě zásek.
 - Petr Váša: Byl jsem zvědavý, jak soubor bude s tématem AI pracovat. Líbila se mi rozehrávka. Představení vyznívá tak, že bídákem je AI, ale víme, že to tak není, AI reaguje na zadání od člověka. Zajímalo by mě spíš téma, jak AI může být obludný nástroj v rukou člověka.
 - Štěpán Pácl: Sympatické je, že soubor otevřel vztah ke starší české literatuře. Dostal jsem chuť si zas přečíst Máj. A také, že přinesl téma, co se starší českou literaturou dělat ve škole. V inscenaci jsou tři protivníci: AI, úředníci a ministerstvo školství. Bylo by dobré to zohlednit. Takto je inscenace jen anekdotou.
 - Tomáš Žižka: Interakce s AI mi přijde jako úžasné současné téma, které se nás dotýká a které řešíme. Entita autora je přitom stále podstatná.
 - Soubor: Tématem pro nás bylo nekvalifikované zacházení s AI a to, jak si lidé neověřují informace, které jim poskytnou. Neměli jsme ambici dělat nic víc než anekdotu.
- zapsal David Slížek*

Kuloáry

náhodně odposlechnuté, neautorizované, z kontextu vytržené a povážlivě zohýbané věty diváků

- Musíme zapálit koncept AI.
- "Inscenace AI Máj od dramatického spolku Galimatyáš představuje originální spojení klasické literatury s aktuálním tématem umělé inteligence. Tato adaptace Máchova Máje byla uvedena na festivalu Mladá scéna 2025 v Ústí nad Orlicí a získala cenu poroty, což svědčí o jejím pozitivním přijetí a inovativním přístupu k tradičnímu dílu."

ChatGPT

Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec: Ostro:Vy

Každý je na ostrůvku sám, ale zároveň jsme tam spolu

Rozhovor se souborem Vydýcháno

Vzhledem k tomu, že je tu od našeho posledního rozhovoru přítomný i David (pozn. red. David Ficek, který se podílel na tvorbě inscenace), začal bych u tebe. Jak tě napadlo přijít s tímto tématem ostrovů?

David: Já jsem byl na začátku přizvaný do nějakého otevřeného procesu s vědomím, že se budeme věnovat *Pánu much*. Tu předlohu mám hodně rád a už jsem se ji jednou pokoušel zpracovávat a hodně mě zajímalo, co může být současné, nebo co by v nás a mezi námi bylo schopno rezonovat. Z nějakých debat vyplynuly ostrovy. Mě původně oslovila vedoucí souboru Líba Vrtišková, jestli jim s tím nechci pomoci. Pro mě bylo hodně důležité to nedělat pedagogicky, ale aby ta věc byla nějakou autorskou záležitostí všech studentů. Vzal jsem si *Pána much* a vypsalsi z toho nějaký jednoduchý asociace, který mě napadaly. Byly to ostrovy, nějaká příšera, téma opuštěného ostrova a osamocení. Na základě tady těch tematických celků jsme vedli diskuzi a potom jsme dělali improvizace. Některé byly v prostoru nebo vzešly z impulzivního psaní. Jednoduše zadáš téma a máš 10 minut na to, abys vyblil cokoliv na papír. Začaly z toho vznikat úplně úžasné texty.

Dáváte prostor divákovi, aby si vaším prostřednictvím mohl pojmenovat svoje vlastní ostrovy. Mě by zajímalo, co pro vás, být je to abstraktní pojem, jsou ostrovy?

- Pro mě to jsou nějaký maličké ostrůvky vedle sebe. Můžou to být myšlenky různého druhu, jak šťastný, tak

ty o samotě. Všechny dohromady dávají jeden velký ostrov, když se na ně podíváme z vrchu.

- S tím pohledem z vrchu – já tam vidím to moře a jeden velký ostrov myšlenek. Uprostřed něho už jsou nějaký další dílčí malé ostrůvky, který jsou zacyklený samy v sobě. Ve velkém moři myšlenek vznikají smyčky, do kterých se my dostáváme. My ztroskotáme na tom jednom ostrově.

- Já jsem to vnímala spíše jako životy, které jsou ojedinelé, ale všechny jsou v tom jednom moři.

- Když jsem psala nějaký text, pro mě v tom byly primárně ostrovy s lidma. Každý je na tom jednom ostrůvku sám, ale zároveň jsme tam všichni dohromady. Občas to byly vyložene moje myšlenky v hlavě, který jen tak existují.

- Pro mě to jsou ostrovy v každém z nás. Všichni máme asi někdy pocit samoty a že se sami uzavřeme na našem malém ostrůvku. Někakým způsobem malé ostrůvky můžem propojit a udělat z toho jeden velký ostrov.

Milan Hábl

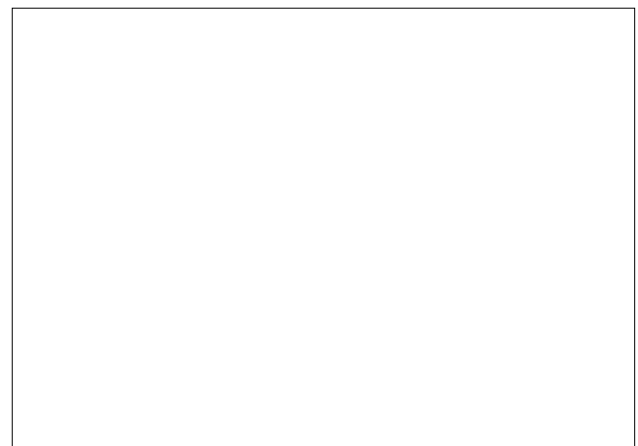
Svět je plný ostrovů

A je tu další autorská inscenace, zase trochu jiná než ty předchozí. Divadlo Vydýcháno z liberecké ZUŠ přivezlo pozoruhodné poetické představení *Ostro:Vy*, které vzniklo jako devising theatre, tedy sdílením vlastních nápadů studentů - performerů a jejich poskládání do pestré audio-vizuální mozaiky. Někdo se zaměřil na ostrovy v nás, někdo na pocity trosečníka na opuštěném ostrově, a někdo třeba na nástupní ostrůvek tramvaje. Celý tento obrazově i zvukově působivý Babylon pocitů se přes nás, diváky, převaluje v eskalujícím tempu a hlasitosti, a překvapuje množstvím podnětů, kterými se lze inspirovat a rozvíjet je ve vlastní fantazii. I když tématem je osamění, ukazuje se, jak různé podoby taková samota může mít. A někdy ani nemusí být temná, depresivní, ale hojivá (je-li únikem z chaosu světa).

V centru scény je umístěna matrace bez obalu, tedy jen ta soustava pružících per, holá kostra čehosi, co v úplné formě je příjemné a zvoucí k oddechu, ale takto odhaleno ukazuje spíše drsnost, nedokonalost či nekomfortní nepřátelství. Na takové matraci by asi nikdo nechtěl dobrovolně ležet, jen jí spíše využít jako odrazový můstek k výskoku či odletu... V pozadí skrze bílou plachtu prosvítají blikavá světla – modré, zelené, modré, zelené, vše doprovázeno stále se zesilující hlasovou kulisou. Pak do plochy mezi reflektory přibývají další prvky, a postupně vznikají různé verze abstraktních obrazů. Následně přicházejí na scénu performeři, každý se svou rekvizitou, která jako by mu/jí dávala určitou jistotu, pevný bod, a zároveň je symbolicky charakterizovala. Nabízí se nám tedy artefakty velmi rozmanité, včetně kousku přírody, velké větve.

Sledujeme tedy mozaikovitou sérii situací vážnějších, meditativních, existenciálně laděných, ale i poetických či humorných (situace s tramvajovým ostrůvkem je v tomto smyslu velmi osvěžující). Tyto proměnlivé obrazy glosující různou měrou pocity samoty nakonec vyústí ve společnou plavbu na jedné lodi. Závěr? Ano, jsme každý sám, ale přitom nás – pokud budeme chtít – vždy něco spojí. Přinejmenším přináležitost k jednomu kmeni, k jedné zemi, ke společné planetě.

Jana Soprová

Ostrovní poezie

Liberecké Vydýcháno završilo předposlední den letošní Mladé scény svou autorskou inscenací, na jejímž začátku byla knižní předloha Pán much, avšak soubor se rozhodl tímto dílem jen lehce inspirovat, co se týče nějakých motivů.

*Ostro:*Vy jsou jednoduchou a příjemně snovou záležitostí, dotýkající se našich vlastních ostrovů, i těch mezilidských a čímkoliv spojeným s tímto slovem (tramvajový ostrov, silniční ostrov atd.). Práce souboru s textem vytváří mnoho různých vrstev obsahujících zejména sociální nebo osobní témata, zejm. úzkosti a nejistoty. Každý můžeme představovat jednotlivý ostrov s vlastní faunou a flórou. Lze se propojovat a navazovat kontakt s vedlejšími ostrovy prostřednictvím plaveb do neznáma.

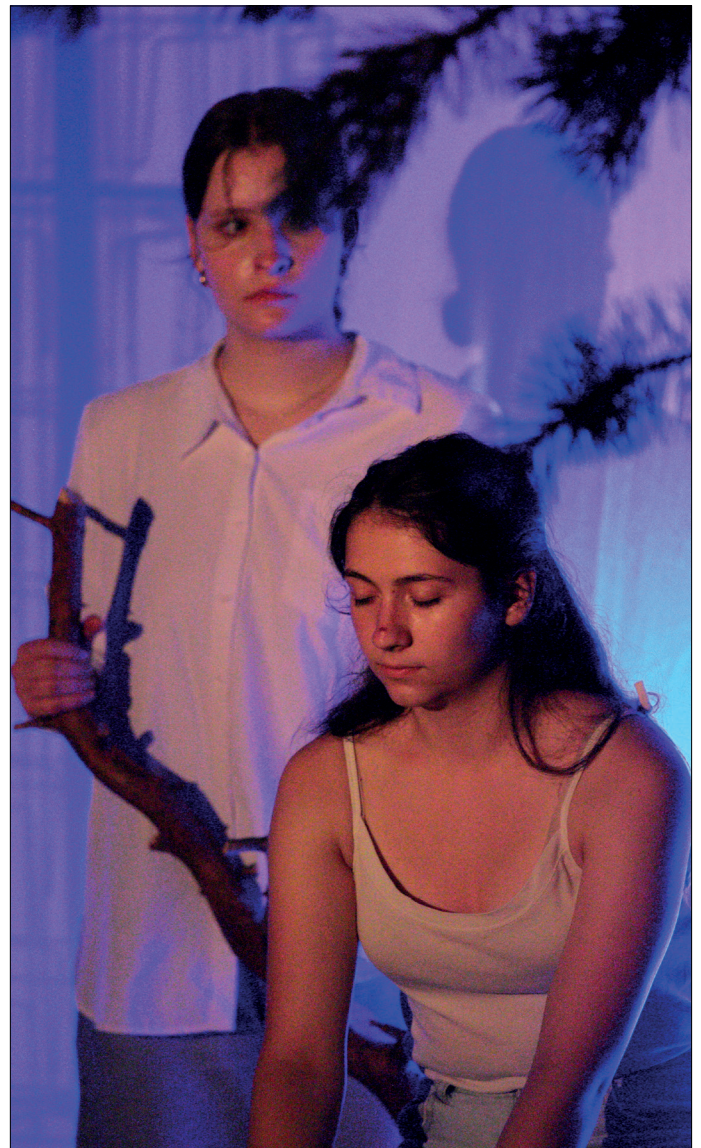
Bylo by jednoduché a neohleduplné tvrdit, že předměty, které se objevují během představení, jsou pouhé rekvizity. Vydýcháno s nimi zachází naprosto přirozeně, vdechují jim vlastní život a stávají se rovnocennými aktéry v této divadelní záležitosti. S každým objektem se pracuje důmyslně a mnohdy překvapí, s čím dalším přijdou. Jejich využití je, jak po vizuální, tak akustické stránce, napříč všemi obrazy dechberoucí a uspokojující. Herci a herečky vládnou především slovem a dalšími zvuky, které společně s přítomností rozpořhovaných objektů, dokreslují jednotlivé obrazy. Jevištří tvar je obrazovostí převelice kořatý a průběžně se divák nepřestává divit, s čím dalším soubor přichází. Někdy může být natolik fascinován, že se přestane soustředit na text a nechá se zahltit atmosférou barevné stínohry, anebo si naopak lze na začátku zavřít oči a jen vnímat vyřčená slova.

Skrze použité objekty si lze všimnout jednoho nenápadného „mikrotémátka“, které souvisí se současným množstvím odpadu, zahlcující naše mořské plochy a suchozemské krajiny. Nabízí se částečná reflexe skutečnosti, jakým způsobem jsme se jako lidstvo posunuli od symbiózy s přírodou k jejímu znečištění.

Inscenaci jsem měl možnost zhlédnout na letošním Přemostění, odkud byl soubor také na Mladou scénu doporučen. Při porovnání těchto dvou zážitků bych chtěl vypíchnout dva postřehy, za které soubor nemůže, jelikož

se týkají samotného hracího prostoru. Mostecká ZUŠka disponuje velkým sálem, jehož podlaha je z parket, tudíž akustický požitek tady na Mladé nemohl být silný kvůli redukčním vlastnostem koberce. Dopadající objekty nemohly dosáhnout svých plnohodnotných možností. Za další takový retardér lze považovat místní kukátkovou scénu, která vytváří přebytečný distanc od viděného, z toho důvodu se nedostává jistého pocitu sounáležitosti, který si z Mostu pamatuju.

Milan Hábl

Vytrženo z diskuse

- Oceňuju práci s rekvizitami, i to, jak byly „zhudebněné“, až mi bylo skoro líto, jak se na konci začalo hrát na kytaru.
- Když jsem představení viděl poprvé, nechal jsem na sebe jen působit obrazy, s každou další reprízou mě víc a víc baví i texty.
- Líbila se mi ústřední rekvizita „vyslečené matrace“, velmi mi seděla k tématu jisté vnitřní temnoty.
- Velkým tématem představení je pro mě osamění a samota.
- Tématem byla samota, ale na konci se vše propojilo do společné plavby: jsme sami, ale spolu, na jedné lodi.
- V tématu samoty mi fungovaly objekty, které byly každý jiný, šlo o určité avatary jednotlivých postav.
- Oceňuji práci s hlasem, všem bylo rozumět.
- Tomáš Žižka: Viděl jsme představení v Písku, ale tam jsem texty moc neslyšel, a tak jsem k němu měl výhrady. Tady jsem slyšel úplně všechno a představení mi strašně sedlo a má pro mě obrovské kvality.
- Petr Váša: Představení mě okouzlo. Jde o divadlo poezie a pro mě jde také o příklad toho, jak na divadle zobrazit mentální procesy.
- Štěpán Pácl: Děkuji za magický zážitek. Postavy v představení si nejprve každá prožívají svou samotu sama, pak zjistí, že jsou na tom ostatní stejně a nakonec, že mohou plout společně.

zapsal David Slížek

Kuloáry

náhodně odposlechnuté, neautorizované, z kontextu vytržené a povážlivě zohýbané věty diváků

- Vykuchaná matrace byla silná.
- Chórová příšera bengr.
- Každý člověk je ostrov? Nebo: nikdo není ostrov? Jak to bylo?
- Sám a zároveň nesám.

Mladá scéna 2025 čockami studentů a pedagogů Střední školy uměleckopřemyslové Ústí nad Orlicí

foto: Martin J. Rýznar

foto: Martin J. Rýznar

foto: foto: Martin J. Rýznar

foto: foto: Martin J. Rýznar

Nebát se dostat za hranice

Seminář Co tě nezabije, to tě performance

Brzy ráno přicházím do prostorů místního gymnázia, abych se podíval na průběh semináře Co tě nezabije, to tě performance, jehož lektorem je Antonín Brinda. Přibližuji se ke skupince několika seminaristů a seminaristek, kteří v ten moment rozebírají jeden předvedený kus (pozn. red.: kus je v performativní oblasti používán jako pojem označující jednotlivý výstup), který se věnoval tématu coming-outu jedné ze seminaristek. Naslouchám, jakým způsobem mezi sebou sdílejí svoje zážitky z ukázaného kusu. Vzhledem k tomu, že je pondělí posledního červnového týdne, jsou na pozemku školy žáci, kteří se na nás „cizí“ dívají jako na nějakou atrakci.

Přesouváme se do dalšího prostoru. Do sprch hned vedle tělocvičny. Performerka za námi zavírá dveře, nás nechává stát v malé místnosti a čekat na svůj příchod. Otevírají se dveře, slečna vstupuje dovnitř s upleteným věnečkem, zavírá za sebou dveře, zamyká a zapíná tři sprchy. Pomalu nechává na sebe stékat vodu, která ji postupně smáčí. Nic si z toho nedělá a sprchuje se dál. Ostatní se s údivem a fascinací dívají, co bude dál. Vytahuje malou skleněnou nádobku, její obsah vymačkává do svých rukou, načež se postupně celá pomazává. Pořád je oblečená a k tomu od lehce narudlé tekutiny. Sundává si culík a pomalu si prohmatává promoklé vlasy. S naprostou lehkostí, něžností a prostostí, jako by to byla každodenní rutina. Vypíná tekoucí vodu, bere s sebou něco jako svatozář asociující věneček, který měla zavěšen na jedné sprchové hlavici, a odchází z místnosti do prostředí školy, kde v tu dobu probíhá tělocvik. Tleskáme. Performerka se zcela zmáčená vrací do místnosti a začíná reflexe zhlédnutého kusu. Všichni přítomní jsme paf z toho, co jsme viděli, a s nadšením o tom hovoříme. Čarodějnictví, ženskost, nebo panenství.

Odcházíme a místní školáci se stále na nás dívají, co se děje. Ostatně mají k tomu důvod. Běžně se nesetkáte s hloučkem cizích lidí, kteří naprosto suší opouštějí sprchy, zatímco z jedné slečny kape voda. Nechce se jít usušit, ani převléci. Prý to vydrží. Antonín to komentuje, že zkrátka některé kusy mají svůj dozvuk.

Nyní jdeme ven směrem k vedlejšímu parkovišti, kde se nacházejí popelnice a malý betonový domek. Usazujeme se na zem a další kus začíná. Performerka krátce

prohledává popelnice, pak si otevírá posuvná vrata, aby se dostala do domečku, odkud vytahuje sadu barevných kříd. Maluje s nimi abstraktní obrazy podle různorodých melodií, které si sama prozpěvuje. Z popelnice na plast vytahuje několik polystyrenových odpadků, které následně křídami pomaluje, a poté je vrací zpět do popelnice. Reflexe. Dětství ze sídliště.

Uděláme pár kroků vedle směrem k posuvným vratům od baráčku plného papírových a kartonových krabic, kde je sem tam i nějaký plast. Na podlahu vevnitř si sedá performer a ze dvou do sebe zabalených igelitek vytahuje banán, který v klidu spořádá. Za ním hora papíru a plastu. Po dojedení ovoce chvíle nic. Pořád nic. Bere velký plastový pytel a dává si ho přes hlavu. Dýchatelný kyslík ubývá a nahrazuje ho oxid uhličitý. Pytel se postupně stahuje a dostává se performerovi do úst, a až do krku. Sípání a hodně napětí, co bude dál. Zakročí někdo? Omdlí? Igelitovou past si sám roztrhne. Reflexe. Šok, obavy, společnost v odpadcích.

Skupinu opouštím a ve mně doznívá zhlédnutí. Během našeho rozhovoru mi Antonín sdělil, že další kusy už byly více lyrické a jemné.

Milan Hábl

Základním imperativem je „nehrát“

Rozhovor s lektorem semináře Co tě nezabije, to tě performance Antonínem Brindou

Pohybuješ se mezi performance, urban-artem a konceptuálním uměním. Co tě k těmto formám přivedlo?

Mě k tomu přivedlo amatérské divadlo. To byla první umělecká forma, které jsem se věnoval, když mi bylo sedmnáct nebo podobně, jako je teď ostatním účastníkům a účastnicím. Tehdy jsem chodil do dramaťáku a jezdili jsme na tyhle přehlídky. Potom jsem si nějak uvědomil, že mě asi klasické divadlo tak úplně nezajímá a možná divadlo celkově, jelikož pro mě má nějaké limitace, něco mi tam chybí, nebo mi jednoduše nevyhovuje. Pak jsem nastoupil na filmová studia, konkrétně na filmovou teorii, kterou jsem úspěšně absolvoval, ale už v průběhu jsem pochopil, že ze mě filmový teoretik nebude. O tři roky později se na DAMU otevíral obor, kde vyučoval Tomáš Žižka. Tady je to pro mě taková nostalgie. Hodně se mi tu vrací tyhle začátky.

Jak seminaristy seznamuješ s tím, co je performance, když účastníci této přehlídky mohou mít větší zkušenosti s činoherním divadlem?

Podle mě byla potřeba více času, protože je v tomhle hodně cítit limitaci těch čtyř dnů. Něco naťukneš, ale nemáš dostatek času, abychom jsme se něčemu mohli věnovat podrobněji. Čas na teorii nebyl žádný. Na začátku jsem se všech účastníků a účastnic zeptal, co si o performance myslí, jaké jsou jejich představy nebo co by performance mohla být. Žádnou přednášku z historie jsem nedával, ale mohl to být způsob jedné možné cesty, třeba zmínit nějaké milníky.

Na začátku jsme se společně zkusili naladit na vlnu tohoto typu umění, abychom si osahali, co by taková performance mohla být. Je to trochu náročné, protože se s divadlem v mnohém potkává. Je tam hodně společných ploch, vzhledem k tomu, že jsou založeny na živých akcích. Jedna z věcí, o kterých jsme se bavili, bylo „nehrát“. Byl to jeden z těch základních imperativů. Pro některé to byl docela problém nebo spíš výzva s tím, co mám dělat, když nemám „hrát“. Nejenom nehrát, ale třeba zároveň ani nedělat pantomimu, netancovat atd. A to, co ti zbývá, je ta performance v nějakém základním smyslu. Že seš tam jenom ty s tím, co je kolem tebe. Ale už ve chvíli, kdy přicházíš s tím, co máš naučené, jak se ty věci mají dělat, tak to hodně svádí k tomu, tam začít rozhrávat ty situace. V tomhle spočívala ta přední kvalita tohoto semináře, teda vůbec ohledávat, co ta jiná kvalita může být.

Když jsem se teda dneska na vás přišel podívat, tak seminaristy předváděli mezi sebou jednotlivé kusy. Mohl bys mi teda trochu přiblížit, čemu jste se vlastně celé čtyři dny věnovali?

Vždycky tam byla nějaká rozechřívací aktivita na úvod a zbytek už byla samostatná práce. Skupinovým záležitostí jsme se taky věnovali. Třeba rozdělení na dvě skupiny, přičemž jedna pozoruje, druhá komentuje a pak se vystřídají. Šli jsme na to z různých úhlů. Jednou jsme se bavili o tom, jaké tři hlavní elementy performance bychom mohli najít, teda tělo, čas a prostor. Pak jsme se zaměřili na tyhle elementy skrz individuální akce. Takhle jsme si to osahávali. Ještě jsme se trochu bavili o tématech kořenů, tudíž každý si měl přinést jedno osobní téma, pro něj důležité, a jedno obecné, nějaký globálnější, co se ho nějak dotýká. A to byla potom inspirace pro ty závěrečné akce.

Z těch kusů, kterých jsi dneska viděl, bylo tam něco, co tě opravdu dost zasáhlo nebo překvapilo?

Jo, určitě. Teď nechci vůbec snižovat ty práce, které byly spíš subtilnější, což jsem taky chtěl, aby se v průběhu workshopu objevilo, jelikož existují různé styly, různé dynamiky. To, že se někdo dusí, je prostě výrazné, ale neznamená to, že je to kvalitativně zajímavější nebo lepší než to, že někdo vytváří nějakou maličkou věc na trávě. Samozřejmě, že si asi víc zapamatuješ ty výrazné věci, kvůli pocitu nebezpečí. Ať už je to duševní, nebo někdo někam upadne, pak se někdo polije, je mu zima a tak dále. Má to i nějaké riziko v obsahu. Myslím, že ten rozjezd, kde jsi byl s náma, byl docela ostrý a pak se přešlo víc do lyriky nebo do klidnějších záležitostí. Byl jsem trochu překvapený, protože jsem nevěděl, co ty lidi nakonec udělají, kam až půjdou nebo jaký nápad si zvolí. A nechci, aby z toho byl jenom masochismus.

Všechny ty dnešní kusy jsi viděl s ostatními taky poprvé?

Někdo se mnou měl možnost konzultovat a někteří už věděli, kdo má jaké téma nebo čemu se chce věnovat. Někdo si svůj kus poskládal z různých cvičení, kterým jsme se předtím věnovali. Takže jsi viděl jenom nějaké střípky těch předchozích dnů, mohl jsi už tušit dopředu, kdo se bude čemu věnovat, ale u někoho třeba vůbec netušíš. Pak to tebou trochu trhne, kam až to zajde, nebo koukáš, co se stane dál. O tohle přesně podle mě v performance jde. V tom je to kouzlo. To napětí, někdy až fyzické a náročné napětí, co bude dále.

Milan Hábl

Ten už si něco zažil

Seminář Paměť věcí pod vedením Štěpána Gajdoše

Jedno léto jsme s tátou na blešáku koupili plastového koně. Chyběla mu jedna noha a někdo mu propálil hřívu cigaretou. Prodáváč ho otočil v ruce a jen poznamenal: „Ten už si něco zažil.“ Nevím proč, ale ta věta se mi zaryla do paměti. Doma kůň chvíli stál na policičce, pak zmizel jako spousta jiných hraček. Ale právě tenhle mě mrzel víc než ostatní. Ne proto, jak vypadal, ale protože jsem měl pocit, že už něco zažil. A možná i to, že někomu předtím chyběl stejně jako mně teď.

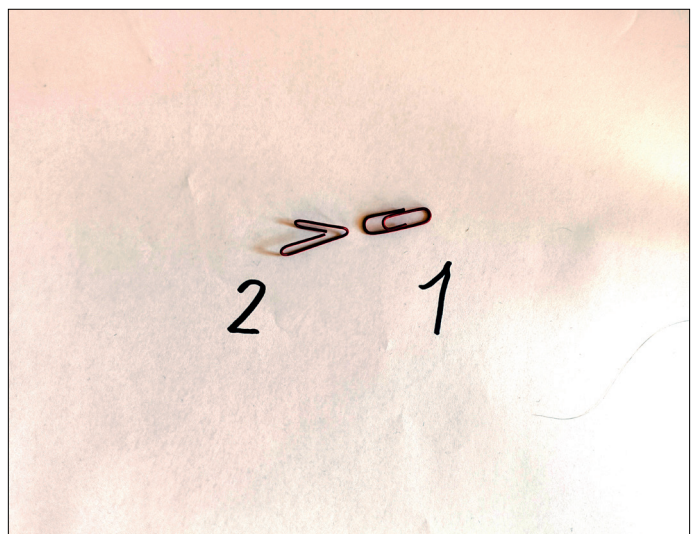
Tato vzpomínka se mi vybavila o mnoho let později na divadelním semináři Paměť věcí pod vedením Štěpána Gajdoše. Druhý den navázal na aktivitu, kdy účastníci směňovali obyčejnou jehlu za jiné předměty. Situace jako vystřižená z pohádky o dědečkovi, který měnil, až vyměnil. Za co vyměnit jehlu? Za Cimrmanovu ztracenou sponku, za kopretinu propadlých vojáků, či za jednu z dalších kuriozit, které prošly rukama, trhy a přepravními kontejnery, než dorazily sem.

Úkol zněl: vymyslet k předmětu příběh a představit ho v prostoru zinscenované galerie. Následovala dražba, ve které se ostatní stávali porotou. Hlasovali o tom, jestli je možné uvěřit, že ta věc skutečně něco nese.

Hudba se line prostorem. Generický jazz z YouTube se snaží nastavit atmosféru důvěrnosti, ale jeho náhodnost spíš odhaluje bezradnost. Pak přichází změna, reklamní spot se valí místností. Had pevně svíjející ultrazpracovaný jablečný keks, slibující ráj v každém soustu. Slogan bije do vědomí: „Je hříšné nenakrmit své dítě.“ Láska s potiskem. Svědomí zabalené do celofánu.

Je tento příběh uvěřitelný? Otázka visí ve vzduchu. Závisí na umístění, na formě, na tom, kdo se na objekt dívá a odkud. Každé gesto mění význam předmětu položeného na papíře. Každý úhel pohledu překresluje jeho biografii. Objektové divadlo má svá paradigmata. Předmět musí získat prostor, musí se mu dát čas, musí se mu naslouchat. Nejde jen o to, co reprezentuje, ale o to, co sám o sobě říká. O svém stáří, o svém účelu, o svém opotřebování. I ve fikčním světě si nastavujeme mantinely, které určují, co je možné a co už ne. Někdy ale obraz předmětu mluví hlasitěji než slova. Stačí mu dát prostor a nechat ho, aby se představil.

Diviš Novák

Přijde Polák a Čech do divadla a... aneb Młody Gustaw na expedici - the last edition

Záznam včerejšího slamu naší polské hrdinky, Mladého Gustawa. Polsky se to rýmuje.

Pozdrawiam z tego miejsca kazdego czeskiego dziwaka
oddaje hold w imieniu skromnego polaka

Drogi Boże, ześlij tu do mnie trochę weny
bo podobno mam rapować dziś aktorom z czeskiej sceny

Jak zrobić wrażenie, jak mam ich zachwycić?
Lecimy, łapy w górę Usti nad Orlicí
Lepiej podaj zeszyt, podaj mi ołówek
nagrobie na kolanie kilka skromnych słówek

jsem byl skromný Polák
ve skromném městě
teď mám české bratry
připijme si na to

Przychodzi baba do lekarza woła
„Oh Panie doktorze”
niech doktor mi pomoże
niech doktor mi pomoże
diagnoza prosta czeski teatr ma się dobrze
bardzo dobrze
lepiej niż dobrze
A baba ... zaraz łapie się za głowę
lepiej niż polski? tak to być nie może
no tak to być nie może

Tu unosimy się ponad podziałami
Porozumiewamy się poza słowami
A wieczorami z dziewczynami
upijamy się piwami
ale to tak między nami
niech nie wiedza o tym nasze mamy
ale co innego na tym świecie mamy?
jak nie siebie na wzajem
i pyszny zapach marihuany

jsem byl skromný Polák
ve skromném městě
teď mám české bratry
připijme si na to

Młody Gustaw zapamiętajcie to imię
jako pierwszego polaka w czeskim magazynie
to co dobre niestety szybko minie
co następne może puścić mnie w kinie?

Tarkowski często podkreślał, że pewnych głębokich ludzkich przeżyć, zwłaszcza
emocji i sfery duchowej, nie da się odpowiednio uchwycić ani wyjaśnić za
pomocą słów.

Ja nie potrafię wyrazić pełni uczucia, które zostawiło we mnie to doświadcze-
nie.

Dziękuję Honzie za zciągnięcie mnie tu z zupełnego przypadku, dziękuję ludzi-
om, którzy w zaledwie kilka dni stali się moimi przyjaciółmi, za którymi będę
bardzo tęsknić. Dziękuję redakcji za ogromny wysiłek i długie, nocne godziny
pracy włożone w gazetkę. Uczestnikom festiwalu za stworzenie niesamowitej,
rodzinnej atmosfery.

Nie ma bata, że nie zobaczymy się za rok.

Misja: zaślubiny Polsko-Czeskie uważam za oficjalnie za udaną
Ściskam mocno,
to był wasz Młody Gustaw

Zdravím z tohoto místa každého českého divňáka
vzdávám hold jménem skromného Poláka.

Milý Bože, pošli mi sem trochu inspirace
protože dnes mám rapovat hercům z české scény.

Jak na ně zapůsobím, jak je potěším?
Pojďme, ruce hore, Ústí nad Orlicí!
Raději mi podejte sešit, podejte mi tužku
Pár skromných slov si načmárám na kolenně

Byl jsem skromný Polák
ve skromném městě
teď mám české bratry
připijme si na to!

Žena jde k doktorovi a volá
„Ach, pane doktore”
ať mi pan doktor pomůže
ať mi pan doktor pomůže
jednoduchá diagnóza: České divadlo se má dobře
velmi dobře
líp než dobře
A žena ... se hned chytá za hlavu
lépe než polské? Takhle to přece nejde
no takhle to přece nejde!

Tady se vznášíme nad růzností,
komunikujeme spolu nad rámeček slov
A po večerech se s holkama
opijíme pivem
ale to je jen mezi námi
ať to naše mamy neví!
Ale co jiného na světě máme?
než jeden druhého
a lahodnou vůni marihuany.

Byl jsem skromný Polák
ve skromném městě
teď mám české bratry
připijme si na to!

Mladý Gustav, pamatuj to jméno!
Jako první Polák v českém časopise
co je dobré, bohužel rychle pomijí.
Co bude dál, možná uvidíš mě v kině?

Tarkovskij často zdůrazňoval, že některé hluboké lidské prožitky, zejména emo-
ce a duchovní sféru, nelze dostatečně zachytit nebo vysvětlit slovy.

Já například nedokážu vyjádřit plnost pocitů, které ve mně tento zážitek
zanechal.

Děkuji Honzovi, že mě sem z naprostou náhodou zatáhl, děkuji lidem, kteří
se během několika dní stali mými přáteli, po nichž se mi bude velmi stýskat.
Děkuji redakčnímu týmu za obrovské úsilí a dlouhé noční hodiny, vložené do
zpravodaje. Účastníkům festivalu za vytvoření úžasné rodinné atmosféry.
Je samozřejmé, že příští rok se neuvídíme.

Polsko-českou zasnubí považuji za oficiálně úspěšné
Velké objetí,
to byl váš Mladý Gustav.

Pokračování ze strany 1

všechno snadno dostupné a nahraditelné – když se něco rozbije, spíš to vyhodíme, než opravíme – tak ty věci, které v sobě nesou historii a paměť, začínají být o to vzácnější. Alespoň pro mě. Hrníček z růžového porcelánu po babičce má v mé poličce vedle hrnků z IKEA úplně jiné místo. I když ho třeba nepoužívám a esteticky se mi tolik nelíbí, je pro mě nesrovnatelně cennější, protože v sobě nese tu „story“.

A jak tento způsob práce ovlivňuje vás osobně? Mění to váš pohled na svět kolem, všímáte si díky divadlu víc „kouzla“ v obyčejných věcech?

Určitě ano. Je to taková profesní deformace. Všímám si těch věcí mnohem víc a vidím to i na lidech, kteří projdou mým seminářem, najednou jsou k věcem kolem sebe pozornější. Člověk se zkrátka zafokusuje na svět, který byl dřív na první pohled skrytý.

Diviš Novák

Najděte 16 rozdílů

Lenka a Lenka v roce 2009

Lenka a Lenka v roce 2025

Doporučené inscenace, které se na Mladou scénu nevešly

Doporučení na Mladou scénu v Ústí nad Orlicí získalo dalších dvanáct souborů, které se ale na celostátní přehlídku kapacitně nevešly. Dáváme jim prostor alespoň na stránkách zpravodaje, abyste o nich věděli, protože získaly úplně stejné doporučení jako ty, které si zde zahrály.

Letos proběhlo patnáct krajských přehlídek s možným postupem na celostátní přehlídku studentského a mladého divadla a ze dvou dalších přišel tzv. návrh lektorského sboru. Celkem tedy programová rada vybírala z 28 doporučených inscenací. Věřte, že nejde o nic jednoduchého. Tři soubory pod čarou se stanou možnými náhradníky a ostatním musíme po programové radě napsat, že se do programu nedostanou.

K úspěchu na krajské přehlídce jim ale patří gratulace a zde se můžete dozvědět, o které soubory a konkrétní inscenace se jedná:

Meduňka, Květena, ZUŠ Jana Štursy, Nové Město na Moravě, vedoucí Jana Mokrá

Dcerky Popcorn, ZUŠ F.A. Šporka, Jaroměř, vedoucí Jarka Holasová

Na to se napijem, Úplně nahé divadlo, Veselí nad Moravou, za soubor Tereza Janečková

Hrůzné hody ve Ville Santa Ritě, Kastrol, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň, vedoucí Michal Ston

Backpfeifengesicht, DS Čistírna, ZUŠ Pardubice – Polabin, vedoucí Klára Litterová

SAM, Slovanský týátr, Olomouc, vedoucí souboru Albert Pazdera

Otevírám oči, soubor náhod, Ostrava, autorky projektu Viktorie Pražáková, Josefína Ptáčková

Příběh trička, Včíl a tu, ZUŠ Hlučín, vedoucí Petra Bublíková

Kudy, kam?, BLUDi, ZUŠ Třinec, vedoucí Klára Kvasničková
Černá kuna, My (na druhou), ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm, vedoucí Lucie Maléřová

Severka, Drama v hlavě, Šternberk, vedoucí Jana Magdalena Oulehla

Dospělé dítě, DS Vojan Desná, Mladá haluz, vedoucí Petra Frydrychová

*za programovou radu studentského a mladého divadla
Lenka Huláková, NIPOS, útvar ARTAMA*

Kdo páchá Mladou na Malý?

Kateřina Prášilová, Milan Hábl, Diviš Novák, Lucia Jacková, Ewa Gustab, Jan Mrázek, Jasanka Kajmanová, Jana Soprová, David Slížek a další.